

De siste tider er her
side 3

Verdenshistoriens siste dag
side 5

Sakarja om Messias og
tempelet – side 9

Antikrist
side 11

Nr. 3 2020 – 40. ÅRGANG

BIBEL OG BEKJENNELSE

UTGITT AV DEN LUTHERSKE BEKJENNELSESKIRKE

DE SISTE TIDER

BIBEL OG BEKJENNELSE

utgis av Den Lutherske Bekjennelseskirke.

ISSN 0806-5365

Bladet kommer ut med fire nr. pr. år.

Frivillig abonnementsavgift kr 150,- pr. år.

Redaksjon:

Tor Jakob Welde (ansv. red.),

Egil Edvardsen og Kjell Petter Bakken.

Redaksjonens adresse:

T.J. Welde, Sundts veg 9A, 5221 NESTTUN.

E-post: egil.edvardsen@luthersk-kirke.no

Internett: www.luthersk-kirke.no

Bankgiro: 3361 16 43948.

Ekspedisjon: Omega trykk, 4016 Stavanger.

**DEN LUTHERSKE
BEKJENNELSES-
KIRKE (LBK)**

• Den Lutherske Bekjennelseskirke er en evangelisk-luthersk kirke som tror at Gud har gitt hele verden det glade budskap om den forsoning som har skjedd i Kristus. Vi tror at Jesus Kristus er sann Gud, at han er blitt menneske for vår skyld, levd et liv uten synd, lidt og dødt i vårt sted og oppstått fra de døde. Vi tar imot denne forsoning gjennom troen, får tilgivelse for alle våre synder og har løfte om evig liv sammen med Gud. Hensikten med vår kirkes eksistens er å føre videre dette glade budskap, og samles omkring forkynnelsen, dåpen og nattverden for å vokse i den tro vi har fått av Gud.

• Vår kirkes tro har en eneste grunnvoll, nemlig det Ord som Gud har gitt oss i Det gamle og nye testaments hellige skrifter. Det er Gud selv som har inspirert de menneskelige forfatterne av Bibelens 66 bøker, og derfor må disse skrifter ikke betraktes som menneskelige produkt, men som Guds eget ord. Bibelens ord er den eneste normen for sann kristen lære. Vi tror at Bibelen må leses ut fra dens egenart og karakter. Poesi må leses som poesi, historie som historie, og så videre.

• Vi bekjenner oss til de lutherske bekjennelsesskriftene som er samlet i Konkordieboken fra 1580, ettersom vi har funnet at de overensstemmer helt med vår kirkes eneste grunnvoll, Bibelen.

• Vår tro er ikke ny, men har funnes i alle tider, der mennesker har tatt imot Guds ord og rettet seg etter det. Fordi vi vet at vi er store syndere for Gud, behøver vi Guds ords rene og klare undervisning der tilgivelse og oppreisning gis oss i forkynnelsen av Jesu forsoningsverk.

• LBK deler tro og kirkefelleskap med KELK, Den konfesjonelle evangelisk-lutherske konferansen, som består av 32 medlemskirker rundt omkring i verden, blant annet Evangelisch-Lutherische Freikirche i Tyskland, Evangelical Lutheran Synod og Wisconsin Evangelical Lutheran Synod i USA. I alt er vi omkring en halv million kristne i dette internasjonale fellesskap. Det er vårt håp at flere skal komme med i vårt fellesskap der Frelseren Jesus og syndenes tilgivelse alltid står i sentrum.

Antirasisme i endetiden

«Jeg har en drøm - om at mine barn en dag skal få leve i et land der de ikke blir bedømt etter sin hudfarge, men etter sine personlige egenskaper,» sa Martin Luther King i en berømt tale i 1963. De siste månedene har det igjen vært store demonstrasjoner mot rasisme i USA og andre land. For drømmen er enda ikke gått helt i oppfyllelse.

På søndagsskolen lærte vi å synge: «Jesus elsker alle barna på vår jord. Rød og gul og hvit og svart er det samme, har han sagt.» Og rasehat og fremmedfiendtlighet må ikke ha noen plass blant kristne. For alle etniske folkegrupper er i slekt, ingen har utviklet seg fra laverestående dyr, men stammer fra det samme foreldrepår, skapt i Guds bilde, mann og kvinne. Gud velsignet dem og sa «Vær fruktbare, bli mange og fyll jorden.» Som samfunnsborgere kan kristne tenke ulikt om statlig innvandringspolitikk etc. Samtidig bør vi være kritiske til diverse religioner. Men akkurat som Gud vår Far ikke betrakter visse folkegrupper som mindre verdt, må heller ikke vi gjøre det.

Jesus sier: «Som dere vil at andre skal gjøre mot dere, slik skal dere gjøre mot dem,» «du skal elske din neste som deg selv,» og «elsk deres fiender!» I en verden fylt av frykt og hat, er vi kristne kalt til å være helt annerledes. Men dessverre lykkes vi ikke alltid bra med det. Så vi trenger å bekjenne og legge vekk alt av syndige holdninger og tanker vi kan ha, inkludert om andre folkegrupper. Gud er overstrømmende rik på nåde, tilgivelse og godhet mot oss i Kristus. I Abrahams ætt er alle folkeslag, inkludert de nordiske, og polakker, romfolk, afrikanere, asiater osv., blitt velsignet (Gal 3,8), ved troen på Messias, verdens frelser. Derfor så også Johannes i sitt syn en stor skare av frelste av alle nasjoner og stammer, folk og tungemål, foran Guds trone (Åp 7,9).

Slagordet «Black Lives Matter» bør i seg selv være enkelt for alle å si ja til. For selvsagt må ikke svarte ses som mindre verd enn andre. Og overdreven maktbruk fra politiet må stoppes. Men: vi skal også merke oss at *organisasjonen* Black Lives Matter står for en radikal politisk ideologi, som er kritisk til «den vestlige kjernefamiliestructurens dominans» og vil ha befrielse fra «den heteronormative tankegangens stramme grep». BLM er del av en bredere bevegelse som kjemper for sosial rettferdighet og som framstår som en ny sekulær religion eller vekkelsesbevegelse, en kulturrevolusjon som krever å få rense og omskape hele samfunnets holdninger og følelser. Fra universitet og kulturinstitusjoner i USA sprer bølgen seg til våre nordiske strender. For eksempel skal studenter ved Kunsthøgskolen i Oslo nå få opplæring i obligatorisk kritisk raseteori, interseksjonell feminisme, queer- (skeiv) teori m.m.

Endetidstegn

At lovløsheten tar overhånd er blant kjennetegnene på at endetiden nærmer seg slutten, sier Jesus (Matt 24,12). Lovløshet har vi sett en del av i demonstrasjonene i USA: vold, plyndring og nedbrenning av forretninger og eiendom. Men økende lovløshet ser vi vel i dag framfor alt i kampen for å viske ut Guds skaperordninger og bud, om ekteskapet, om seksualiteten, om mann og kvinne, mor, far og barn osv. Folkeslag er i opprør, reiser seg imot Gud og vil frigjøre seg fra hans lover og «lenker» (Sal 2,1-3).

Dette nummeret har et spesielt fokus på endetiden, som det råder mye forvirring om. Skal kanskje Jerusalems tempel snart gjenreises og Jesus komme igjen for å regjere verden i tusen år? Artikkelen «Sakarja om Messias og tempelet» lar oss se profetiene i et klart, bibelsk lys. Og under overskriften «Verdenshistoriens siste dag» har vi samlet ulike spørsmål og svar om endetiden. Må bladet bli til oppbygging og hjelp for våre lesere.

DE SISTE TIDER ER HER

PREKEN OVER MIKA 4,1-4, AV TOR JAKOB WELDE

© DEPOSITPHOTOS

Du vet vel at vi lever i de siste tider? At denne verden nærmer seg sin slutt? Ifølge Guds ord begynte de siste tider da Jesus kom til jorden: «Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen» (Hebr 1,1-2). «For deres skyld er han blitt åpenbart nå ved tidenes ende» (1 Pet 1,20).

Og hans gjenkomst kan vi vente når som helst. Da er de siste tider brått slutt. Han sier: «Våk hver tid og stund ... Vær på vakt, og la dere ikke sløve av svir og drikk eller av livets bekymringer, så den dagen plutselig kommer over dere som en snare» (Luk 21,34-36). Vi kan tenke på en snare i skogen, som en hjort trekker uti. Med ett sitter dyret bom fast, og det er blitt for sent å gjøre noe mer. Jesus vil ikke at noe slikt skal hende oss, at den ytterste dagen blir som en snare, fordi vi var uforberedt. Derfor lar han sitt ord bli forkynt for oss, så vi kan være klare.

Gud lot profeten Mika (ca. 700 f.Kr.) skrive ned en herlig profeti om denne siste tiden: «I de siste dager skal det skje at Herrens tempelberg skal stå urokkelig som det høyeste av fjellene og rage over høydene» (Mi 4,1). På skolen lærte vi at verdens høyeste fjelltopp er i Himalaya: Mount Everest, 8848 meter over havet, med snø og is på toppen.

Mener Mika at tempelberget i Israel (ca. 750 m.o.h.) en gang skal rage enda høyere enn Everest? Nei, her bruker Mika poetisk billedspråk, som ikke skal forstås helt bokstavelig. Han fortsetter: «Dit skal folkeslag strømme. Mange folk skal dra av sted og si: «Kom, la oss gå opp til Herrens fjell, til Jakobs Guds hus, så han kan lære oss sine veier og vi kan ferdes på hans stier. For lov (annen oversettelse: undervisning) skal gå ut fra Sion, Herrens ord fra Jerusalem» (v. 2). Her er det altså ikke meningen at vi skal se for oss folk med klatreutstyr og oksygenflasker som er på vei opp til verdens høyeste fjelltopp (!)

Dette er en *billedlig* beskrivelse av noe som skal skje i de siste dager, nemlig at folkeslagene lærer å kjenne den herlige undervisningen om frelsen Jesus. Fordi Messias og hans frelse er unik og det viktigste av alt i verden, bruker profeten altså det bildet at Herrens tempelberg skal stå urokkelig og rage høyere enn alle andre fjell. Og når mennesker fra ulike folkeslag kommer til tro, heter det at de «strømmer til Jerusalem». Men: det er ikke nødvendig for oss å reise til den fysiske, geografiske byen i Midtøsten. For undervisningen om Messias har gått ut fra Sion, ut i hele verden. Herren lærer oss sine veier, og vi får vandre på hans stier, uansett hvor på jorden vi bor.

Som så ofte ellers i Skriften, er altså den fysiske byen Jerusalem og

Herrens tempelberg her symboler for noe annet, noe åndelig. For eksempel i Hebreerbrevet heter det om dem som har fått troen, at nå er de «kommet til fjellet Sion, til den levende Guds by, det himmelske Jerusalem, ... til Jesus, mellommannen for en ny pakt» (Hebr 12, 22-23). Og for at ingen skal klare å misforstå, understrekes det: «ikke til et fjell som en kan ta og føle på» (v. 18).

«Når jeg blir løftet opp fra jorden, skal jeg dra alle til meg,» sa Jesus før han døde (Joh 12,32). Han selv er det sanne tempelet, som ble revet ned, men gjenreist på den tredje dagen! (Joh 2,19). Han drar oss til seg med evangeliets invitasjon, slik at vi kommer strømmende. Se for deg en folkemengde utenfor døren til et stort varehus. Det er straks åpning av et «supersalg» –alt er ned-satt med 70 %! Når døren går opp klokken 09, strømmer kundene ivrig inn i lokalet og kaster seg over alle de rimelige varene! Det er sant at slik vi syndere er av naturen, har vi ingen kraft eller vilje til å komme til Jesus. Men når han drar oss til seg med evangeliet, som er Guds kraft til frelse, og når vi innser hvor desperat vi behøver ham og frelsen, ja da kommer vi strømmende og griper gaven begjærlig. Vi bare må ha det! Det som Jesus har til oss, er kolossal mye mer verdifullt enn alt som kan kjøpes i et varehus, det kan ikke sammenlignes med noe annet. Og

det er ikke noe vi får kjøpt til 70 % nedsatt pris, nei han gir det til oss helt gratis, som en virkelig gave. Vi har uansett ingenting å betale med. Men han selv har betalt for den dyrebare frelsen til siste øre. La oss derfor alltid være ivrige etter å ta til oss av undervisningen som går ut fra «Sion», så vi kan ferdes på hans veier, og invitere andre: «Kom, la oss gå opp...»

Mika fortsetter: «*Han skal dømme mellom mange folk, skifte rett for mektige folkeslag, også for dem som er langt borte. De skal smi sverdene om til plogskjær og spydene til vingårdskniver. Folk skal ikke løfte sverd mot folk, ikke lenger læres opp til krig, men enhver skal sitte under sin vinstokk og sitt fikentre, ingen skal skremme dem. For Herren over herskarene har talt.*» (v.3-4)

Med vakkert billedspråk beskrives her et fredsrike, en idyll. De som bor i dette riket har fått legge ned våpnene, krigen er over, og de trenger ikke lenger å være redde. Hvorfor? Fordi Messias, Herren, deres rettferdighet, har gjenløst og gjort opp for dem. Guds Lam har båret hele verdens synder opp på korsets tre. Gud har derfor proklamert en frifinnelsesdom over alle folkene (Rom 5,18), også for oss som er langt borte, her oppe mot nord. Det er slutt på fiendskapen mellom Gud og oss, vi er blitt forsonet! Jesus har skapt fred med sitt blod. Og vi får bare ta imot denne vidunderlige gaven, i tro. Til oss som har strevd og båret på tunge byrder, gir han sin hvile. Mika skildrer den gleden som er forbundet med en god høst i jordbruket: Alle får sitte i ro og mak under sin vinstokk og sitt fikentre og nyte Herrens fred. Vi får bare hvile i det som Jesus vår Frelser har gjort for oss, stole trygt på Guds løfter i evangeliet. Ingen kan egentlig skremme oss, for når Gud er for oss, hvem kan da være imot oss? Det fins ingen fordømmelse for dem som er i Kristus Jesus. Da vi er blitt rettferdige ved tro, har vi fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus (Rom

5,1; 8,1.31). Den troende og dømte skal bli frelst. Men den som ikke tror, skal bli fordømt, ja *er* allerede dømt (Mark 16,16; Joh 3,18f.).

De fleste har sikkert hørt den berømte spiritual *Down by the riverside*, sunget og innspilt av bl.a. gospeldronningen Mahalia Jackson (bildet): «I'm gonna lay down my sword and shield down by the riverside, I ain't gonna study war no more.» Dette verset er jo direkte

inspirert av Mikas fredsprofeti. Akkurat elvebredden, the riverside, som nevnes i sangteksten, er ikke omtalt i profetien. Men kanskje kan vi assosiere elven med dåpen, da vi ble født på ny av vann og Ånd og fikk komme inn i Guds rike.

Nå fins det mange som tolker den vakre, gamle profetien som at det en gang i fremtiden her på denne jorden skal bli en fullkommen sosial og politisk fred, uten noen soldater, våpen og krigføring. Men våpenproduksjon og salg er det nå mer av enn noen gang, og mye ufred, så derfor synes man det virker som at det vil ta en stund før profetien kan gå i oppfyllelse. Målet til organisasjonen Forente Nasjoner er som kjent internasjonal fred. Og like ved FNs hovedkvarter i New York står en skulptur som forestiller en mann som står og hamrer og slår på et sverd, så det blir helt bøyd. I nærheten fins det også en murvegg med inskripsjonen (på engelsk): «De skal smi sverdene om til plogskjær og spydene til vingårdskniver. Folk skal ikke løfte sverd mot folk, ikke lenger

læres opp til krig.» Det er tydelig at her tolkes dette som et budskap om jordisk fred. At det må være ro og fred i landet, er selvfølgelig også noe alle kristne ønsker, og vi vil så langt det er mulig leve i fred med alle. Paulus skriver: «Be for konger og alle i ledende stillinger, så vi kan leve et stille og fredelig liv med gudsfrykt og verdighet i alt.» (1 Tim 2,2)

Et håp om en slags gullalder med ytre fred her på denne jord, gjerne delvis som følge av kirkens virksomhet, stemmer imidlertid dårlig med Bibelen. Det kristne budskapet kommer tvert imot ofte til å skape splittelse og strid mellom mennesker (Matt 10,34-36). Først etter Jesu gjenkomst på den ytterste dagen, og etter at denne jorden er blitt ødelagt og avløst av den «nye himmel og nye jord hvor rettferdighet bor», som Gud skaper (2 Pet 3,13), først da blir det en fullkommen «ytre» fred. Og først da får vi juble og være glade uavbrutt, for alltid, uten at noen synd, fristelse, svakhet, lidelse og ytre eller indre fiender plager oss.

Men Mikas profeti handler altså om de siste dager, som vi lever i her og nå! Allerede nå fins det et vidunderlig fredsrike. Evangeliet forkynnes for folkeslagene, og alle som kommer til tro blir medlemmer i Guds rike, som ikke er av denne verden, men likevel eksisterer her. Vi får den tilgivelse og åndelige fred som Jesus har vunnet til oss. Samtidig blir det også mye kristenforfølgelse, og mange falske profeter bedrar folk og medvirker til stort frafall fra troen. Det blir kriger, hungersnød, jordskjelv, osv. (Matt 24,4-11). Men tross alle stormer og trengsler behøver Guds barn ikke være redde. For midt i alt dette er vi kommet til «Sion», det himmelske Jerusalem, til Jesus, som har gitt oss sin frelse og den fred som verden ikke kan gi. *Herren over herskarene har talt*, og vi kan stole fullt og fast på hans løfter. Da er vi klare for hans gjenkomst. Gud være takk og lov. Amen.

Verdenshistoriens siste dag

SPØRSMÅL OG SVAR OM DEN YTTERSTE TIDEN

AV OLA ÖSTERBACKA

© DEPOSITPHOTOS

Hvordan vet vi at det skal komme en siste dag?

Jesus sier (Matt 25,31): *Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet.*

Da Jesus fór opp til himmelen vitnet engler for disiplene hans (Apg 1,11): *Denne Jesus som ble tatt bort fra dere opp til himmelen, han skal komme igjen på samme måte som dere har sett ham fare opp til himmelen.*

2 Pet 3,10: *Men Herrens dag skal komme som en tyv. Da skal himmelen forgå med et rungende drønn, elementene skal komme i brann og bli fortært.*

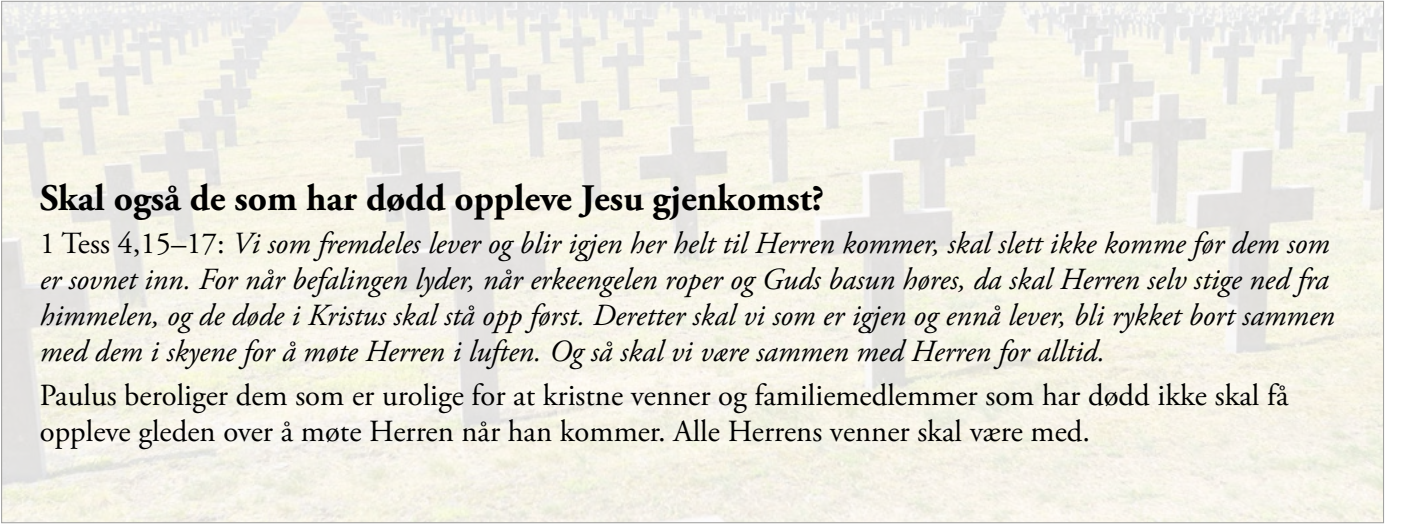
Bibelen bruker ofte uttrykket *Herrens dag* om den siste dagen i verdenshistorien. Den dagen kommer til å bli annerledes fra alle andre dager.

Kommer Jesus hemmelig og usynlig?

1 Tess 4,16: *For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen, og de døde i Kristus skal stå opp først.*

Åp 1,7: *Se, han kommer med skyene! Hvert øye skal se ham, også de som har gjennomboret ham, og alle folkeslag på jorden skal bryte ut i klagerop over ham. Ja, amen!*

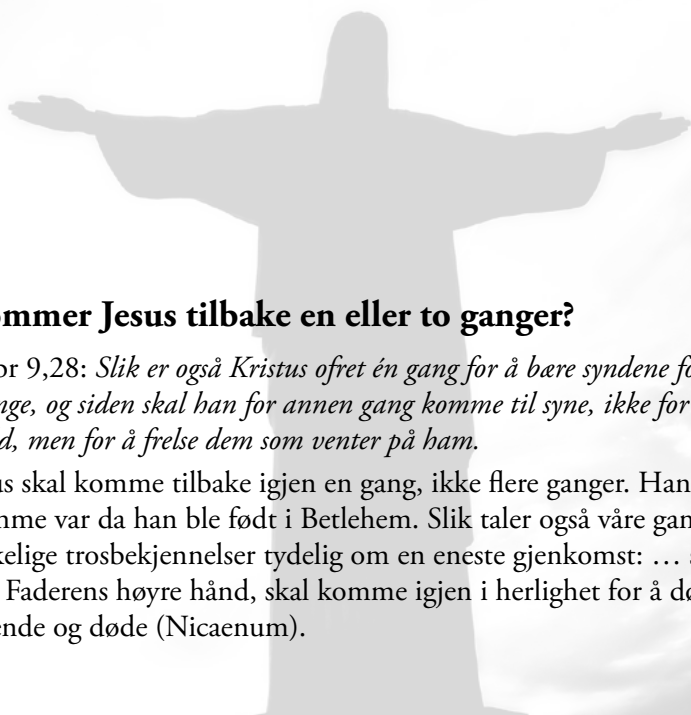
Den siste dagen, Herrens dag, kommer overraskende, men merkbart for alle. Når han kommer skal ingen være uvitende om det.

Skal også de som har dødd oppleve Jesu gjenkomst?

1 Tess 4,15–17: *Vi som fremdeles lever og blir igjen her helt til Herren kommer, skal slett ikke komme før dem som er sovnet inn. For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen, og de døde i Kristus skal stå opp først. Deretter skal vi som er igjen og ennå lever, bli rykket bort sammen med dem i skyene for å møte Herren i luften. Og så skal vi være sammen med Herren for alltid.*

Paulus beroliger dem som er urolige for at kristne venner og familiemedlemmer som har dødd ikke skal få oppleve gleden over å møte Herren når han kommer. Alle Herrens venner skal være med.

Kommer Jesus tilbake en eller to ganger?

Hebr 9,28: *Slik er også Kristus ofret én gang for å bære syndene for de mange, og siden skal han for annen gang komme til syne, ikke for syndens skyld, men for å frelse dem som venter på ham.*

Jesus skal komme tilbake igjen en gang, ikke flere ganger. Hans første komme var da han ble født i Betlehem. Slik taler også våre gammelkirkelige trosbekjennelser tydelig om en eneste gjenkomst: ... sitter ved Faderens høyre hånd, skal komme igjen i herlighet for å dømme levende og døde (Nicaenum).

Skal de kristne rykkes opp til himmelen på et tidspunkt før Jesus kommer synlig for alle?

Matt 24,37–41: *Som i Noahs dager, slik skal det være når Menneskesønnen kommer. For i tiden før storflommen spiste og drakk de, giftet seg og giftet bort, helt til den dagen Noah gikk inn i arken, og de skjønte ingenting før flommen kom og tok dem alle. Slik skal det være når Menneskesønnen kommer. Da skal to menn være ute på markene; én blir tatt med, én blir igjen. To kvinner skal male sammen på kvernen; én blir tatt med, én blir igjen.*

Jesus formaner oss til å være klare for hans ankomst når som helst. Sammenligningen med Noahs tid er en beskrivelse av tiden før han kommer: mennesker kommer til å være uforberedt på hans ankomst. Å "bli igjen" betyr å ikke få være med og møte Herren og være med ham for alltid. (se ovenfor, 1 Tess 4,17). Da syndfloden kom var det for sent å vende om. De som ble igjen gikk til grunne. Slik skal også de som ikke er kjent av Herren bli overlatt til å stilles for domstolen og bli dømt til evig fortapelse. Dette skjer ikke på ulike tidspunkt, men på en og samme dag: Herrens dag.

For mer om «opprykkelsen» samt læren om «tusenårsriket», vil vi varmt anbefale en bibeltime av prof. Keith Wessel: «Tusenårsriket», som både kan høres og leses på: www.luthersk-kirke.no

Vet vi når Jesus kommer?

Mark 13,32–37: *Men den dagen eller timen kjenner ingen, ikke englene i himmelen og heller ikke Sønnen, bare Faderen. Vær på vakt, hold dere våkne! For dere vet ikke når tiden er inne. Det er som med en mann som skulle utenlands: Da han forlot huset, overlot han ansvaret til tjenerne og ga oppgaver til hver og en, og til dørvokteren ga han påbud om å våke. Så våk da! For dere vet ikke når husherren kommer, enten det blir om kvelden, midt på natten, ved hanegal eller om morgenen. Når han plutselig er der, må han ikke finne dere sovende. Det jeg sier til dere, sier jeg til alle: Våk!*

Det fins ikke noe utydelig ved dette budskapet. Ingen skal kunne regne ut datoen for Jesu gjenkomst. Derfor har kristne til alle tider blitt formant om å være beredt på at han kommer overraskende, slik at de ikke sovner inn i likegyldighet. Jesus er husets herre. Han har gitt portvakten ansvar for å forhindre at falsk lære og ødeleggelse får slippe inn i huset hans. På den dagen som er bestemt skal han komme tilbake og ødelegge huset. Han skal bygge et nytt og mye bedre hus, uten synd og død. Og mens huset fortsatt står, vil han redde så mange som mulig til dette uforgjengelige huset.

Hvordan blir tiden før Jesus kommer? Blir det ikke bedre?

Luk 18,8: *Men når Menneskesønnen kommer, vil han da finne troen på jorden?*

1 Tim 4,1: *Ånden sier med klare ord at i de siste tider skal noen falle fra troen. De skal holde seg til ånder som fører vill, og til demoners lære.*

2 Tim 3,1–5: *Du skal vite at i de siste dager skal det komme vanskelige tider. For da skal menneskene være selvopptatte og pengegriske, brautende, hovmødige og spottende, ulydige mot foreldre, utakknemlige og uten respekt for det hellige, ukjærlige og uforsonlige, baktalende, ubeherskede, rå og ondsinnede, sveikefulle, oppfarende og innbilske. De elsker nytelser høyere enn de elsker Gud. I det ytre har de gudsfrykt, men de fornekter gudsfryktens kraft.*

I løpet av de siste tider kommer det til å bli stadig vanskeligere for Jesu disipler. Menneskene kommer til å gi blaffen i Guds ord slik de gjorde på Noahs tid. For Jesu venner er løftet om den himmelske herligheten i lag med Jesus det som gir håp.

Skal vi da overhodet ikke arbeide for å forbedre forholdene på jorden, f.eks. ved å verne natur, miljø og klima?

1 Mos 2,15: *Så tok Herren Gud mennesket og satte det i Edens hage til å dyrke og passe den.*

Rom 8,20–22: *Det skapte ble underlagt forgjengeligheten, ikke frivillig, men fordi han ville det slik. Likevel var det håp, for også det skapte skal bli frigjort fra slaveriet under forgjengeligheten og få den frihet som Guds barn skal eie i herligheten. Vi vet at helt til denne dag sukker og stønner alt det skapte samstemt, som i fødselsrier.*

2 Pet 3,13: *Men etter hans løfte venter vi på en ny himmel og en ny jord, hvor rettferdighet bor.*

Mennesket har av Gud fått ansvar for å bruke og passe på jorden, og dermed et ansvar for å se til at skaperverket ikke vanskjøttes ved overforbruk og miljøødeleggelse. Dagens klimaangst er et uttrykk for at mennesket har forsømt oppdraget sitt. Men en enda viktigere oppgave er å ta vare på Guds ord og forkynne evangeliet, ettersom denne verden går mot sin undergang og vi venter en annen tilværelse der også skaperverket befris fra slaveriet under synden.

Kommer alle mennesker til himmelen?

Matt 22,11–14: *Men da kongen kom inn for å hilse på gjestene, fikk han øye på en som ikke hadde på seg bryllupsklær. Han spurte ham: 'Min venn, hvordan er du kommet hit inn uten bryllupsklær?' Men han tidde. Da sa kongen til tjenerne: 'Bind ham på hender og føtter og kast ham ut i mørket utenfor, der de gråter og skjærer tenner.' For mange er kalt, men få er utvalgt.*

Matt 25,34.41: *Så skal kongen si til dem på sin høyre side: 'Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt ... Så skal han si til dem på venstre side: 'Gå bort fra meg, dere som er forbannet, til den evige ild som er gjort i stand for djevelen og englene hans.*

Jesus taler tydelig om faren for å gå fortapt, å bli fordømt på dommens dag. Hvor gjerne vi enn skulle ønske at alle må få være med til himmelen, kan vi ikke komme forbi hans klare ord. På grunn av synden har mennesker gått seg vill slik at de bygger livet sitt på det forgjengelige, mens Gud bygger for det uforgjengelige og usynlige. De fleste lytter ikke på ham, men fortsetter å leve i åndelig blindhet og vantro, selv når alt i verden rister og skjelver. Man stoler på at menneskene med sin innsats og sine evner skal kunne redde verden. Men den dagen Jesus kommer for å dømme, skal det vise seg hvem som har bygd på den faste grunnen.

Skal alle mennesker bli dømt? Hvorfor står det da at den som tror på Jesus ikke kommer for dommen?

Paulus skriver i 2 Kor 5,10: *For vi må alle fram for Kristi domstol, for at hver og en kan få lønn for det han har gjort gjennom sitt liv i kroppen, enten godt eller ondt.*

Jesus sier i Matt 25,31–32: *Men når Menneskesønnen kommer i sin herlighet, og alle englene med ham, da skal han sitte på sin trone i herlighet, og alle folkeslag skal samles foran ham. Han skal skille dem fra hverandre, som en gjeter skiller sauene fra geitene.*

Jesus sier i Joh 5,24: *Sannelig, sannelig, jeg sier dere: Den som hører mitt ord og tror på ham som har sendt meg, har evig liv og kommer ikke for dommen, men er gått over fra døden til livet.*

Gal 3,27: *Alle dere som er døpt til Kristus, har kledd dere i Kristus.*

Åp 20,12: *Og jeg så de døde, både store og små: De sto foran tronen, og bøker ble åpnet. Så ble en annen bok åpnet, livets bok. Og de døde ble dømt etter det som sto skrevet i bøkene, etter sine gjerninger.*

Alle skal tre fram for domstolen for å svare for sine gjerninger. De som ikke kjenner Jesus, har bare seg selv å vise til, og syndene deres fordømmer dem. Gjerningene deres, som er flekket av synd, står alle oppskrevet i «bøkene». De troende, som har navnene sine skrevet i Livets bok, beskyttes av Jesus og er blitt tilregnet hans rettferdighet. Disse rammes ikke av dommen over syndene deres, ettersom syndene er strøket ut og ikke fins lenger. Jesus har allerede blitt dømt i deres sted, og hans hellige gjerninger tilregnes dem. De er kledd i Kristus.

Skal alle kroppar virkelig oppstå?

Dan 12,2: *De mange som sover i jordens muld, skal våkne opp, noen til evig liv, noen til skam og evig avsky.*

Joh 5,28–29: *Undre dere ikke over dette, for den tiden kommer da alle de som er i gravene, skal høre hans røst. De skal komme fram, og de som har gjort det gode, skal stå opp til livet, men de som har gjort det onde, skal stå opp til dom.*

1 Kor 15,20–22: *Men nå er jo Kristus stått opp fra de døde, som første-grøden av dem som er sovnet inn. Fordi døden kom ved et menneske, er også de dodes oppstandelse kommet ved et menneske. For slik alle dør på grunn av Adam, skal alle få liv ved Kristus.*

1 Kor 15,35–38: *Men nå vil vel noen si: «Hvordan står de døde opp? Hva slags kropp har de?» Du uforstandige menneske! Det du sår, får da ikke liv igjen uten at det dør. Og det du sår, er jo ikke den planten som kommer opp, men et nakent korn, av hvete eller et annet slag. Gud lar det få den skikkelse som han vil, hvert enkelt slag får sin egen skikkelse.*

1 Kor 15,51–53: *Se, jeg sier dere en hemmelighet: Vi skal ikke alle sovne inn, men vi skal alle forvandles, brått, på et øyeblikk, ved det siste basunstøt. For basunen skal lyde, de døde skal stå opp i uforgjengelighet, og vi skal bli forvandlet. For det forgjengelige må bli kledd i uforgjengelighet, og det dødelige må bli kledd i udødelighet.*

Hvordan oppstandelseskroppen ser ut, kan vi ikke forstå. Her i livet kan kroppen svekkes på mange måter ved sykdommer eller angrep, og etter døden skjer en oppløsning som gjør at det er vanskelig å forstå hvordan kroppen skal oppstå. Vi vet at vi skal oppstå slik Jesus oppsto med en herliggjort kropp, men vi vet ikke hvordan.

Hva er vår oppgave som kristne i disse ytterste tider?

Mark 13,33: *Vær på vakt, hold dere våkne! For dere vet ikke når tiden er inne.*

Luk 21,25–28: *Det skal vise seg tegn i sol og måne og stjerner, og på jorden skal folkene bli grepet av angst og rådløshet i larmen fra hav og brenninger. Mennesker skal forgå av redsel og gru for det som kommer over jorden. For himmelens krefter skal rokkes. Da skal de se Menneskesønnen komme i skyen med stor makt og herlighet. Men når dette begynner å skje, da rett dere opp og løft hodet! For da skal dere snart bli satt fri.*

2 Tim 4,2–3: *Forkynn Ordet, stå klar i tide og utide, vis til rette, tal til tukt og tal til trøst, med all tålmodighet og iherdig undervisning! For det skal komme en tid da folk ikke lenger tåler den sunne lære, men skaffer seg den ene læreren etter den andre, slik de selv finner for godt. For de vil ha det som klør i øret.*

Åp 22,17.20: *Ånden og bruden sier: «Kom!» Og den som hører det, skal si: «Kom!» ... Han som vitner om dette, sier: «Ja, jeg kommer snart.» Amen. Kom, Herre Jesus!*

Sakarja om Messias og tempelet

AV SETH ERLANDSSON

© DEPOSITPHOTOS

Innledning om ringhet og motstand

Bibelens budskap om at Messias, den eneste rettferdige, må lide og dø i vårt sted for å bli vår frelser, møter hele tiden motstand. Mange kan bare tenke seg en Messias i makt og herlighet. At predikanten og undergjøreren fra Nasaret, hånet og utpepet med ordene «bort med ham» (Joh 19,15), skulle være den utlovede Messias og dessuten Guds Sønn, var «en snublestein for jøder og dårskap for hedninger» (1 Kor 1,23). Israels øverste ledelse, Det høye råd, forbød apostlene å forkynne at Jesus fra Nasaret var Messias, Guds Sønn, og at han virkelig hadde stått opp fra de døde.

Da Jesu apostler ble forhørt av Det høye råd, sa Peter bl.a.: «Han er steinen som ble vraket av dere bygningsmenn, men som er blitt hjørnestein» (Apg 4,11). Peter skriver senere: Jesus er «den levende steinen, som ble vraket av mennesker», men hjørnesteinen i det sanne tempelet. De som tror på ham, er «levende steiner» som er bygd opp «til et åndelig hus» (1 Pet 2,4-6), eller med Paulus ord: «lemmer på hans kropp» (Ef 5,30).

Jesus hadde forutsagt sin død og oppstandelse med ordene: «Riv ned dette tempelet, og jeg skal reise det opp igjen på tre dager» (Joh 2,19). «Tempelet han talte om, var hans egen kropp,» skriver Johannes (2,21). Mes-

sias er det sanne tempelet. Tabernaklet og tempelet i Jerusalem var et forbilde som vitnet om ham.

Sakarjas og Haggais oppdrag

Ved perserkongen Kyros' edikt i år 539 f.Kr. fikk jødene i det babyloniske fangenskapet lov til å vende tilbake til Jerusalem for å bygge opp Herrens tempel. I 537 f.Kr. kom den første gruppen av jøder til Jerusalem ledet av Serubabel og øverstepresten Josva. Året etter kom gjenoppbyggingen av tempelet i gang. Men på grunn av mye motstand og tempelets ringhet sammenlignet med Salomos tempel, stanset arbeidet helt fram til 520 f.Kr. Esra skriver: «Mange av prestene, levittene og familieoverhodene som var så gamle at de hadde sett det første tempelet, gråt høyt da de så det tempelet som nå ble grunnlagt» (Esra 3,12).

Jødene behøvde å bli oppmuntret av Guds ord slik at de på tross av motstand og ytre ringhet kunne fullføre tempelbyggingen. Derfor sendte Gud profetene Haggai og Sakarja med oppdraget å oppmuntre Serubabel og Josva til å gjenoppta byggingen av tempelet. I den sjette måneden (aug/sept 520 f.Kr.) kom HERRENS ord til Haggai og i den åttende måneden samme år (okt/nov) til Sakarja. Profeten Haggai forkynnte fram til desember 520, Sakarja helt fram til desember 518.

Haggai spurte sine landsmenn: «Er det noen tilbake blant dere som har sett *hvor herlig dette huset var før*? Og hva ser dere nå? *Ser det ikke ut som ingenting?*» (Hagg 2,3). Sammenlign disse ordene av Haggai med Jesajas ord om Messias (som tempelet skulle peke fram mot): Han var som «en de skjuler ansiktet for. *Han var foraktet, vi regnet ham ikke for noe*» (Jes 53,3). Jødene burde ikke miste motet på grunn av motstand og tempelets ringhet. De burde i stedet se dette som *et tegn på Messias' nødvendige fornedring for vår frelses skyld*, det som skulle hende når han kommer og fullbyrder sitt frelsesverk. Sakarja skriver: «Så hør, Josva, øversteprest! Du og de andre prestene ... For se, jeg lar *min tjener Spire* komme. Se, jeg risser en innskrift på *den steinen* jeg har lagt foran Josva» (Sak 3,8f). Messias lignes både med «en spire» og «en stein». En spire er navnet på *et uønsket rotskudd*, et lite skudd som ikke ser ut til å kunne bli et stort og sterkt tre. «Den steinen» som HERREN har lagt foran Josva, er *tempelets hjørnestein*, en helt avgjørende stein for tempelbygget.

Messias kommer ydmyk

Sakarja betoner at ytre ringhet hører sammen med den utlovede Frelserens komme: «*Fattig er han og rir på et esel, på en esefole*» (Sak 9,9), ikke

som en mektig befrier på en stridshest. *Nettopp ved sin stedfortredende lidelse er han «seierrik»*. Det hadde Jesaja tidligere undervist om: «Straffen lå på ham for at vi skulle få fred, ved hans sår ble vi helbredet» (Jes 53,5). Og Jeremia hadde sagt: «Se, dager skal komme, sier HERREN, da jeg reiser opp en rettferdig spire for David.» Den ringeaktede spiren er «HERREN, vår rettferdighet» (Jer 23,5-6).

Sakarja fikk oppfordringen av Herren: «Du skal ... lage kroner som du skal sette på hodet til øverstepresten Josva, sønn av Jehosadak» (6,11). Hvorfor ikke én krone, men kroner, nemlig to? Josva skal være et forbilde på Messias som er både øversteprest og konge. Sakarja får befaling om å si til Josva: «Se, en mann, Spire er navnet hans ... han skal bygge HERRENS tempel» (6,9-15). Den ringeaktede Spiren skal bygge HERRENS sanne tempel!

Også Sakarja er et skyggebilde av Messias. Det framgår av kap 11. På samme måte som Sakarjas hyrdetjeneste ble foraktet ved at det ble verdsatt til tretti sølvstykker, skulle også Messias bli foraktet og hans liv verdsettes til tretti sølvstykker (Sak 11,12f; Matt 27,9f). Likesom Sakarja møtte motstand og ble drept (han ble slått i hjel «mellom tempelet og alteret», se Luk 11,51; Matt 23,35), skulle også Messias møte motstand og bli slått i hjel. Ordene «Sverd, våkn opp mot min gjeter, mot mannen som står meg nær ... Slå gjeteren så sauene blir spredt» (Sak 13,7) gjelder både Sakarja og Messias. «Sverd» er en metafor for å bli drept. Jesus henviser til Sakarjas ord angående det som skulle hende med ham: «I natt kommer dere alle til å falle fra og vende dere bort fra meg, for det står skrevet: *Jeg skal slå gjeteren, og sauene skal bli spredt*» (Matt 26,31).

Messias kommer i sin herlighet først på den siste dagen

Messias og hans rike framtrer ikke med ytre herlighet og makt i denne verden. Men en dag, på den siste dagen, skal Messias, som er både Gud og menneske, komme tilbake i sin fulle herlighet og vise at han er hele verdens herre. «Jorden er min fotskammel» (Jes 66,1). «Den dagen skal han stå med føttene på Oljeberget, som ligger rett mot Jerusalem, i øst,» skriver Sakarja (14,4).

Hvorfor på Oljeberget? På Oljeberget hadde Messias etter at han fullførte frelsesverket, steget opp til himmelen. Mens disiplene så på, ble han løftet opp, «og en sky tok ham bort foran øynene deres». To menn i hvite klær sto plutselig der og *lovet de disiplene som var samlet*: «Denne Jesus som ble tatt bort fra dere opp til himmelen, han skal komme igjen på samme måte som dere har sett ham fare opp til himmelen» (Apg 1,9-11). Da Jesus underviste om framtiden og den siste dagen, lovet han: «Menneskesønnen skal komme på himmelens skyer med stor makt og herlighet» (Matt 24,30), nøyaktig slik Daniel hadde sett det i et nattlig syn (se Dan 7,13f).

Dommens dag er *en dag med store omveltninger*. *Jorden skjelver slik at «Oljeberget skal revne i to»* (Sak 14,4). Det betyr at Guds fiender rammes av Guds dom, men den troende resten blir reddet fra dem gjennom den dalen som blir dannet. «Da skal dere flykte gjennom min fjelldal, for dalen mellom fjellene skal nå helt til Asal. Dere skal flykte slik dere flyktet for jordskjelvet i de dager da Ussia var konge i Juda. *Da skal HERREN min Gud komme, og alle de hellige med ham*» (14,5). Jfr. Jesu ord i Matt 25,31 og Paulus' ord i 2 Tess 1,7.

«På den dagen skal lyset bli borte, himmelens lys skal bli formørket»

(14,6). Jfr. Jesu ord: «Solen skal bli formørket og månen miste sitt lys. Stjernene skal falle ned fra himmelen, og himmelens krefter skal røkkes» (Matt 24,29). «Mennesker skal forgå av redsel og gru for det som kommer over jorden. For himmelens krefter skal røkkes. Da skal Menneskesønnen komme i skyen med stor makt og herlighet. Men når dette begynner å skje, da *rett dere opp og løft hodet! For da skal dere snart bli satt fri*» (Luk 21,26-28).

I 14,6-11 gir Sakarja en malende beskrivelse av *forholdene i Guds herlighetsrike*. Den nåværende skapelsesordningen har nådd sin slutt. Alle lyskildene er borte. «Det skal være én lang dag – HERREN kjenner den – ikke dag og natt» (v 7). Johannes beskriver det han fikk se da han i et syn så det nye Jerusalem: «Byen trenger ikke lys fra sol eller måne, for Guds herlighet lyser over den, og Lammet er dens lys» (Åp 21,23).

Levende vann skal renne ut fra Jerusalem og vanne hele landet både sommer og vinter (14,8). Ifølge Joel og Esekial kommer vannet *fra tempelet* (Esek 47,1; Joel 3,23), et bilde på frelsen og velsignelsen som kommer fra Jerusalem og dets tempel, dvs. Messias. «Noe tempel så jeg ikke i byen, for Herren Gud, Den allmektige, og Lammet er dets tempel» (Åp 21,22). «Da skal Herren være konge over hele landet» (14,9). Kanaan eller Israels land er et bilde på Guds rike i dets fulle utstrekning. Ingen høyder skal lenger forverre vandringsen til Jerusalem. Bare byen skal være opphøyd mens landet omkring skal forvandles til en slette (14,10). «Byen skal ikke være bannlyst lenger, Jerusalem skal ligge trygt» (14,11). Hvilken kontrast til det jordiske Jerusalem!

Antikrist

AV EGIL EDVARSEN

Vi har sett hva vi kan forvente oss mens vi venter på Jesu gjenkomst. Vi har sett at de troende skal få oppleve mye lidelse og motstand. Det skal være jordskjelv, kriger, hungersnød, falske lærere og forfølgelse. Men det er noe mer. Bibelen forutsier at det skal komme en spesielt stor fiende til kirken i de siste tider. Denne fienden er tradisjonelt blitt kalt *Antikrist*.

Dette emnet er kanskje ikke det kjekkeste å snakke om. Men det er en del av Guds åpenbaring og derfor er det viktig og nyttig for oss troende. Vi skal i dette kapitlet se hva Bibelen sier om Antikrist.

Bibelen forutsier én stor Antikrist

Ordet antikrist brukes bare av apostelen Johannes i Det nye testamente.

- 1 Joh 2,18: «Mine barn, dette er den siste tid. Dere har hørt at Antikrist skal komme, og mange antikrister har alt stått fram. Derfor vet vi at dette er den siste tid.»
- 1 Joh 2,22: «Og hvem er løgneren, om ikke den som fornektet at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som fornektet Faderen og Sønnen.»
- 1 Joh 4,3: «Men enhver ånd som ikke bekjenner Jesus, er ikke av

Gud. Det er ånden til Antikrist, som dere har hørt skal komme. Og den ånden er allerede nå i verden.»

- 2 Joh 7: «For det er gått mange forførere ut i verden, slike som ikke bekjenner at Jesus Kristus er kommet i kjøtt og blod. Dette er forføreren, Antikrist!»

Det greske prefikset *anti* betyr «mot», så ordet *antikrist* betyr «en som er mot Kristus». *Anti* kan også bety «i stedet for». Derfor kan det også i ordet *antikrist* ligge betydningen «en som er i stedet for Kristus».

Som vi så i 1 Joh 2,18 bruker Johannes ordet *antikrist* i en videre betydning om forskjellige falske lærere som er mot Kristus: «Mange antikrister har alt stått fram». Samtidig taler han også om én Antikrist: «Han er Antikrist, han som fornektet Faderen og Sønnen» (1 Joh 2,22; se også 2 Joh 7).

Hovedstedet for Bibelens lære om Antikrist er 2 Tess 2.

- 2 Tess 2,1-12: «Når det gjelder vår Herre Jesu Kristi komme og det at vi skal samles hos ham, ber vi dere, søsken: ² La dere ikke så lett bringe ut av fatning, og bli ikke skremt, verken av åndsbudskap, av

påstander eller av brev som sies å være fra oss, om at Herrens dag alt er kommet. ³ La ingen villedere dere på noen måte! For først må frafallet komme og den lovløse vise seg, han som er fortapelsens sønn. ⁴ Han står imot og opphøyer seg over alt som kalles gud og helligdom. Ja, han tar sete i Guds tempel og utroper seg selv til gud. ⁵ Husker dere ikke at jeg sa dette da jeg var hos dere? ⁶ Dere vet hva som nå holder igjen, slik at han først åpenbarer seg når hans tid er inne. ⁷ Lovløsheten virker allerede med sin kraft, men i hemmelighet. For han som ennå holder igjen, må først bli ryddet av veien. ⁸ Da skal den lovløse åpenbare seg, han som Herren Jesus skal utrydde med pusten fra sin munn og tilintetgjøre den dagen han kommer i herlighet. ⁹ Når den lovløse kommer, har han sin kraft fra Satan og virker med stor makt og med under og falske tegn. ¹⁰ Med all slags urett forfører han dem som går fortapt, fordi de ikke ville elske sannheten så de kunne bli frelst. ¹¹ Derfor sender Gud over dem en villfarelse som gjør at de tror løgnen. ¹² Slik skal de få sin dom,

alle de som ikke trodde sannheten, men hadde sin glede i uretten.»

Da Paulus skrev 2 Tess, var det mange i menigheten i Tessalonika som hadde feilaktige oppfatninger om at «Herrens dag» allerede var kommet (vers 2). Paulus fortalte dem at Herrens dag ikke skulle komme før Antikrist var blitt åpenbart (vers 3). Deretter ga han dem en liste over tegn som ville avsløre hvem denne store Antikrist var. I dette skriftavsnittet bruker ikke Paulus uttrykket *antikrist*. Han taler i stedet om «den lovløse» eller som det står ordrett: «lovløshetens menneske» eller «syndens menneske». Uansett er det tydelig at både Paulus i 2 Tess 2 og Johannes i 1 Joh 2 og 2 Joh 7 taler om én stor fiende som står imot Kristus – en anti-Kristus.

Identifisering

Rent historisk er det mange som har identifisert Antikrist med det romersk-katolske pavedømmet. Vi er vant til å høre at Martin Luther og de lutherske reformatorene identifiserte Bibelens Antikrist med paven. Luther skrev i *De schmalkaldiske artikler*:

- «Han [paven] er den virkelige endetids Antikrist. Han har nemlig plassert og opphøyet seg over og mot Kristus, ettersom han ikke vil la de kristne bli salige uten hans makt» (*De schmalkaldiske artikler*, del II, art. IV,10. Konkordiebooken s 245).

Men Luther var ikke den eneste, heller ikke den første som hevdet at paven var Antikrist. Allerede i år 991 e.Kr. sa biskop Arnulf av Rheims at paven var Antikrist. Den italienske forfatteren Dante Alighieri (1265-1321) skrev det samme i sin bok *Inferno*. Før-reformatorer som John Wyclif i England (1324-1384), Johan Hus i Böhmen (1373-1415) og Hieronymus Savonarola i Italia (1452-1498) hevdet det samme.

Under reformasjonstiden sto nesten alle protestanter, altså ikke bare lutheranerne, samlet om på-

standen om at pavedømmet var Antikrist. Dette gjelder bl.a.:

- John Knox i Skottland (1514-1572)
- Thomas Cranmer i England (1489-1556)
- Heinrich Bullinger i Sveits (1504-1575)
- Theodore Beza i Sveits (1519-1565)
- og ikke minst John Calvin i Sveits (1509-1564).

Den betydningsfulle presbyterianske bekjennelsen av 1647, *the Westminster Confession*, sier klart at «paven i Roma» er «Antikrist, det vil si syndens mann og fordervelsens sønn, som har opphøyd seg selv i kirken mot Kristus og alt som kalles Gud». Den baptistiske bekjennelsen av 1688 sier at «paven i Roma» er «ingen andre enn Antikrist».

Denne identifiseringen ble akseptert av nesten alle protestanter i flere hundre år etter reformasjonen. Her følger en liste av innflytelsesrike kirkeledere som har identifisert paven som Antikrist:

- Jonathan Edwards (1703-1758), leder for «den store vekkelser»
- John Wesley (1703-1791), grunnleggeren av Metodistkirken
- Charles Hodge (1797-1878), professor ved det innflytelsesrike Princeton Seminary
- Charles Spurgeon (1834-1892), en meget berømt baptistisk forkynt i England

Det har altså ikke bare vært en luthersk «kjeppest» å si at paven er Antikrist. Det har vært en utbredt lære blant alle protestantiske kirkesamfunn i verden.

Men hvorfor paven? La oss se nøye på Antikrists kjennetegn slik de blir beskrevet i Bibelen og særlig i 2 Tess 2, og se om det kan være en riktig identifikasjon.

For det første - Antikrist skal være i kirken

Paulus sier at den lovløse skal ta sitt «sete i Guds tempel» (2 Tess 2,4).

- 2 Tess 2,4: «Han står imot og opphøyer seg over alt som kalles gud og helligdom. Ja, han tar sete i Guds tempel og utroper seg selv til gud.»

Det betyr at Antikrist skal opptre innenfor kirken som er Guds nytetamentlige «tempel». Paulus skriver om kirken:

- Ef 2,21: «Han holder hele bygningen sammen, så den vokser til et hellig tempel i Herren.»

Antikrist skal ikke stå *utenfor* kirken eller bare være en politisk verdenshersker.

- «Han [Paulus] taler om en som styrer i kirken, ikke om hedenske konger» (Traktaten om pavens makt og overhøyhet, 39, Konkordiebooken s. 269).

Under reformasjonstiden var det to store fiender til den sanne kirken, ifølge reformatorene, nemlig pavekirken og tyrkerne, dvs. det muslimske, tyrkisk-ottomanske riket som var på kraftig frammarsj i Europa på denne tiden. Konstantinopel ble tatt av tyrkerne i 1453, Beograd i 1520 og Ungarn i 1526. I september 1529 truet tyrkerne med å innta Wien. Luther talte ofte om paven og tyrkerne i samme åndedrag som de to store fiendene. Men han sa aldri at tyrkerne eller muslimene var Antikrist, fordi de var ikke i kirken, men utenfor. Så derfor er dette en viktig tegn på hvem Antikrist er: Han er i kirken, dvs. den synlige kirken. Han angriper ikke kirken utenfra, men skader den innenfra.

For det andre - Antikrist skal eksistere fra apostolisk tid til dommens dag

- 2 Tess 2,8: «Da skal den lovløse åpenbare seg, han som Herren Jesus skal utrydde med pusten fra sin munn og tilintetgjøre den dagen han kommer i herlighet.»

Men Paulus sa også at «lovløsheten virker allerede med sin kraft, men i hemmelighet» (2,7). Hvordan skal vi forstå dette? Antikrists hemmelige kraft var aktiv allerede på Paulus' tid.

Men Antikrist skulle også være aktiv i de siste tider og bli tilintetgjort av Kristus på dommens dag.

Av dette forstår vi at Paulus ikke kan tale om én bestemt person, én bestemt leder. Han må derimot tale om noe som eksisterer hele tiden fra og med hans egen tid til den ytterste dagen.

Denne beskrivelsen passer med pavedømmet. Kirkehistorikere peker på at pavedømmet vokste gradvis fram i den første kirken. Allerede på apostlenes tid oppsto det ubibelske oppfatninger som etter hvert skulle være typiske for pavedømmet. Visse mennesker ble opptatt av å skaffe seg makt over de troende.

- 3 Joh 9: «Jeg har skrevet noen ord til menigheten. Men Diotrefes, som

gjerne vil være den fremste der, vil ikke ha noe med oss å gjøre.»

Læren om rettferdiggjørelsen ble tidlig motsagt og forvrengt på en slik måte at man påsto at også gode gjerninger hørte til denne læren.

- Gal 1,6-7: «*Det undrer meg at dere så raskt vender dere bort fra ham som har kalt dere ved Kristi nåde, og til et annet evangelium, men det finnes ikke noe annet, det er bare noen som forvirrer dere og vil forvrengte Kristi evangelium.*»

Disse og andre falske lærer utviklet seg etterhvert og ble en viktig del av læren i pavekirken, noe de har vært til denne dag.

Vil pavedømmet bestå til den ytterste dagen? Ut fra Skriften må

vi svare ja. Det kan kanskje utvikle seg og forandre seg på visse områder. Men pavedømmet vil bestå. Og når vi ser tilbake på historien, er det bemerkelsesverdig hvor utholdende og sterkt det har vært. Fins det noen annen institusjon som har vist seg så urokkelig i 2000 år som pavedømmet? Konger, keisere, regjeringer, stormakter og diktatorer har kommet og gått. Men pavens embete har bestått, og i vår tid er det kanskje mer populært over store deler av verden enn noen gang før.

(forts.)

C.S. Lewis og koronapandemien?

Den berømte kristne forfatteren C.S. Lewis (1898–1963) skrev for 72 år siden følgende betraktning om frykten for atomkrig. Hvis vi bytter ut «atombombe» med «koronavirus», får betraktningen en spesiell aktualitet akkurat nå (selv om også atomvåpen fortsatt utgjør en fare i vår tid).

«På en måte tenker vi altfor mye på atombomben. «Hvordan skal vi leve i en atomalder?» Jeg er fristet til å svare: «Vel, på samme måte som du ville ha levd på femtenhundretallet da pesten rammet London nesten hvert år, eller som du ville ha levd i vikingtiden da plyndrere fra Skandinavia når som helst kunne gå i land og komme og skjære over halsen på deg. Eller egentlig som du allerede lever nå, i en tid med kreft, syfilis, lammelser, luftangrep, og tog- og bilulykker.» La oss med andre ord ikke begynne med å overdrive situasjonen vår, som om den var noe totalt nytt. Tro meg, kjære mann og kvinne, du og alle de du er glad i var dødsdømt allerede før atombomben ble oppfunnet, og en høy prosentdel av oss ville ha dødd på ubehagelige måter. Men en svært stor fordel vi har hatt i forhold til våre forfedre, er jo smertelindrende medikamenter. Og dette har vi fortsatt. Det er helt latterlig å gå rundt og klynke og

være så lange i maska fordi vitenskapen har funnet opp enda en ting som kan forårsake smertefull og tidlig død, i en verden som allerede fra før var helt full av slike ting og hvor døden slett ikke bare var en potensiell fare, men noe helt sikkert.

Dette er det første poenget, og det første vi da trenger å gjøre er ta oss sammen. Hvis det er slik at vi alle kommer til å bli ødelagt av en atombombe, så la bomben når den tid kommer finne oss i sving med fornuftige og gode menneskelige aktiviteter, som å be, arbeide, undervise, lese, lytte til musikk, bade barna, spille tennis, prate med venner over et glass øl eller en omgang med pilspill – ikke sammenhutlet som skremte sauer mens vi tenker på bomber. De kan vel bryte ned kroppene våre (det samme kan et virus), men det er unødvendig at de skal ha kontrollen over våre tanker og sinn.»

Fra “On Living in an Atomic Age” (1948), i *Present Concerns: Journalistic Essays*.

Eller som Martin Luther kanskje ville ha sagt det: «Selv om verden skulle gå under i morgen, ville jeg likevel gå ut i min hage og plante et epletre i dag.»

De sju seglene i Åpenbaringsboken

De seks første seglene 6,1-17

Menneskene har alltid drømt om en perfekt verden, der alle problemer skal være løst takket være en fullkommen teknikk og vitenskap, der sykdommene er utryddet, og der politikerne har lyktes med å skape varig fred. Dette er et evolusjonistisk syn: verden blir bedre og bedre. President Wilson sa at første verdenskrig skulle gjøre slutt på all krig. Etter at Chamberlain hadde møtt Hitler i 1938, mente man at freden var sikret. Men Bibelen vet ikke av noen slike tider. Ved at seglene åpnes får vi innsyn i virkeligheten.

Den hvite hesten med sin seirende rytter har blitt tolket på forskjellige måter. Det kommer vi tilbake til. (v 2).

Rytteren på den røde hesten er et symbol for alle kriger som har vært og fortsatt finner sted på jorden (v 4).

Rytteren på den svarte hesten har en skålvekt, han er åpenbart en handelsmann. «En liter hvete for en daglønn! Tre liter bygg for en daglønn!» I dag får vi jo mye mer enn dette for en daglønn. Formaningen om å ikke skade oljen og vinen, ved å spe den ut, viser også at det handler om en tid da det fins lite mat, dvs. hungersnød (v 5, 6).

Rytteren på den gulbleke hesten vitner om dødssykdommer. Det femte seglet fører oss til martyrene. I Matteus (24,3ff) og Lukas (21,7ff) får vi en liste over tegnene på Jesu ankomst: falske profeter, krig, sult, pest, jordskjelv, forfølgelse og evangeliets forkynnelse. Her har vi de samme tingene, nevnt av Jesus i klartekst, som Johannes forteller om ved hjelp av symboler. Det er tre av tegnene som ennå mangler. Men i det sjette seglet kommer jordskjelvene. Fortsatt har vi ikke med de falske kristne og de falske lærerne,

og evangeliets forkynnelse over hele verden. Men de falske kristne kommer i de følgende kapitlene, og derfor kan vi være overbevist om at rytteren på den hvite hesten er Jesus Kristus, ikke noe verdslig rike. I kapittel 19 (v 11) kommer den samme rytteren tilbake, og der blir identiteten hans klar i v 13 og 16 (v 8, 9, 12).

Det sjette seglet beskriver dommens dag, da intet menneske kan bli stående. Kapittel 7 viser så hvordan det likevel er mulig å bestå i dommen (v 17).

Det sjuende seglet 8,1-6

Det sjuende seglet følger etter en pause med beskrivelse av kirken, og er samtidig en innledning til de sju basunene. De sju basunene har altså nær forbindelse med de sju seglene, og de vitner alle om store ulykker som skal skade menneskene. Jamfør med det foregående. Der omtales ikke de falske lærerne blant seglene.

De seks første basunene 8,7-9,21

Til å begynne med er det ikke lett å avgjøre den eksakte betydningen av basunene. Men det er klart at de forårsaker lidelse, noe som minner oss om de ti plagene i Egypt (spesielt 9,3 ff). 9,1f gjør betydningen klar. Stjernen som falt representerer en person, som fikk nøkkelen til avgrunnen. Røyken som steg opp formørket solen. Kryssordmetoden gir tolkningen: Kristus er lyset, Ordet er en lykt, også menigheten er lys. Disse tre taler om det samme: Kristus, Ordets vitnesbyrd om Kristus, kirken forkynner evangeliet. Røyken skjuler Kristus, fordunkler evangeliet og tar bort kirkens rette budskap. Sammenligningen med Matt 24 og kapittel 6 gjør saken fullstendig klar: Basunene er falske lærere. Jf. 9,19 med 1,16.

Allerede Luther tolket de sju basunene som falske lærer. I dag er det et hinder for denne tolkningen at de fleste kristne har mistet frykten for falsk lære. Alt skal tolereres, det eneste viktige er oppriktighet. Men har man nytte av å drikke gift dersom man gjør det oppriktig?

9,6 gir et bilde av fortvilelse. At dette er en følge av den falske læren, tenker vi kanskje ikke på. Et par eksempler: Mange har funnet trøst i at dåpen har tatt bort synden. Men mange kirker lærer at dåpen ikke tar bort synd, noe som har ført til at mennesker havner i fortvilelse. Bibelens lære om at Kristus har gjenløst alle, har gitt mange trøst. De kalvinistiske kirkene lærer at Kristus bare døde for en del mennesker, ikke for alle. S. Becker forteller at han som gutt trodde at Gud var villig til å tilgi ham dersom han først ble troende. Men det våget han ikke å tro at han var, fordi han var redd for å dø, noe en kristen jo ikke skulle være! Tenk for en trøst læren om den allmenne rettferdiggjørelsen da ville ha kunnet gi!

Den falske læren har sine røtter i helvetet. 9,3ff viser at Gud selv sender falsk lære, nemlig som straff for synd. Så blir den falske læren sin egen straff.

I kapittel 8–9 får vi et dystert bilde av kirken og ser at mye falsk lære forekommer der. Men til tross for den falske kirken, bevarer Gud den rette læren. Det ser vi igjen i det følgende.

Fra forelesninger av **Siegbert W Becker** på Biblicum i Uppsala 21–23.3, 1977 i sammendrag av Ola Österbacka. Lyddopptak av forelesningene ligger her: <https://www.biblicum.se/undervisning/biblicumforedrag/bibels-bocker/>

Trosforfølgelse i Finland

AV OLA ÖSTERBACKA

Finland har vært ansett som et kristent land i minst 700 år. Bibelen har ligget som en stabil grunn under lovgivningen og folket blitt oppdratt til guds frykt med Luthers lille katekisme, salmeboken og prekensamlinger. Vekkelsesbevegelsene spilte en stor rolle for den evangelisk-lutherske kirken, som har vært den viktigste bæreren av de kristne tradisjonene.

At dette landet skulle ta i bruk lovgivningen og domstolene for å angripe dem som tror og lærer slik som Bibelen, var utenkelig for bare et titalls år siden. Nå forekommer det stadig oftere. En sentral kraft bak dette paradigmeskiftet er det såkalte regnbuefolket eller LHBT-lobbyen, som med støtte fra kjønnsforskningen har lyktes med å sette normene for hva som betraktes som politisk korrekt og godkjent av de ledende mediene. Denne nye formen for forfølgelse hører med blant tegnene for endetiden.

En person som er blitt kraftig angrepet, er riksdagsrepresentanten, legen og Kristdemokraterna-politikeren *Päivi Räsänen* (f. 1959). Hun har ikke bare blitt landskjent men også fått internasjonal oppmerksomhet som målskive for regnbuefolkets vrede. Med sine klare uttalelser om bibelske synsmåter har hun blitt årsak til at titusener har meldt seg ut av folkekirken. Det foregår nå politietterforskning av fire ulike tilfeller der Räsänen er beskyldt for «hets mot folkegruppe», fordi hun har sitert Bibelen og dens lære om ekteskapet mellom mann og kvinne samt synet på homoseksualitet.

Mens Räsänen var innenriksminister holdt hun sommeren 2013 en tale på Folkmissionens årsfest, om de kristnes utfordringer i det sekulariserte samfunnet. Hun sa at loven om dyrebeskyttelse gir bedre vern for dyr som skal avlives enn for ufødte

barn. Hun snakket også om homoseksualitet som et avvik. Dette fikk daværende biskop i Helsingfors Irja Askola til å gå ut med kritikk mot Räsänen. Med slike uttalelser vekker man unødvendig skyldfølelse og skam blant de seksuelle minoritetene, sa biskopen. Räsänen ble stilt til veggs også av andre biskoper. Erkebiskop Kari Mäkinen sa at Räsänen ikke representerer kirkens syn.

I tillegg ble hun kritisert for at hun i talen nevnte regelen om at man må lyde Gud mer enn mennesker. Justisminister Anna-Maja Henriksson mente at hun med dette oppmuntret til sivil ulydighet. Räsänens tale førte til at titusener av finner skrev under på en kampanje for å få henne fjernet som minister. Det førte også til en ny bølge med utmeldinger.

En av dem som har startet en rettslig prosess er riksadvokat *Raija Toivainen*. Han fikk iverksatt etterforskning pga en Twitter-melding sommeren 2019 med et skjermbilde av et avsnitt fra Bibelen. Räsänen ble da innkalt til politiauhør i oktober 2019. I tillegg ble et tv-program (februar 2018) anmeldt til riksadvokaten, som ba politiet utrede om det her fantes grunn for mistanke om lovbrudd.

Räsänen har selv sagt at disse angrepene mot henne er et aggressivt forsøk på å begrense ytrings- og religionsfriheten. En direkte konsekvens er at kristne allerede er blitt mye mer forsiktige med å våge å løfte fram det bibelske vitnesbyrdet. Det fins likevel sekulære innslag i debatten der man forsvarer Räsänens rett til å presentere sine synspunkt, selv om man anser dem som stygge, uforståelige og unødvendige.

Enda et påstått lovbrudd var en pamflett som forsvarte det bibelske ekteskapet, skrevet av Räsänen

i 2004 og utgitt av Finska Lutherstiftelsen. Dette hadde allerede blitt etterforsket av politiet, uten at man fant noen grunn for å reise tiltale. Men det var ikke nok for statsadvokaten, som høsten 2019 tok skriftet fram igjen fordi det muligens kunne være i strid med loven om hets mot folkegruppe fra 2011.

En annen som er i hardt vær er feltbiskopen *Pekka Särkiö*. Han vakte oppmerksomhet med et blogginnlegg der han stilte seg bak kirkens tradisjonelle syn på ekteskap og familie. Han nevnte *sprengement* som et bilde på hvordan de kulturrevolusjonære sprenger i stykker familiene. Da innlegget førte til storm i mediene, fjernet han innlegget. Nå vil noen av lederne for kirkemøtet forandre på feltbiskopens rettigheter.

Ytterligere et tilfelle er en kapellan i Kristinestad, *Markus Engström*, som fortsatt venter på om etterforskningen i forbindelse med hans innlegg i avisen Syd-Österbotten kommer til å ende med en tiltale. I innlegget forsvarte han sin sogneprest *Daniel Norrback* som på Facebook hadde beskrevet prideparadene som Sodoma og Gomorra-parader. Engström skrev at homoseksuell livsstil og homoseksuelt samliv er unormalt og skadelig. Daværende biskop i Borgå Björn Vikström kom raskt på banen og varslet etterspill. Professor Peter Nynäs i Åbo leverte politianmeldelse.

Terskelen for frimodig å presentere alle deler av det kristne budskapet er blitt høyere, samtidig som det er stadig færre som forsvarer dem som gjør det. Og vreden fra det sekulære samfunnet øker mot bejkennerne.

Päivi Räsänen

Å gjøre det Gud vil

*«Verden går til grunne med alt sitt begjær, men
den som gjør Guds vilje, består til evig tid»
(1 Joh 2,17).*

JESUS OG HANS ORD består til evig tid. Her får vi løftet at den som gjør Guds vilje, også skal bestå til evig tid.

Hva er denne Guds vilje som vi må gjøre for å bestå for evig? De ti bud er en fin sammenfatning av Guds vilje for våre tanker, ord og gjerninger. Men om det er de ti bud Johannes taler om, har vi alle et problem, for «vi har jo allerede anklaget både jøder og grekere for at de alle er under synden» (Rom 3,9).

Det fins noen hendelser under Jesu virksomhet som tydeliggjør hva Johannes taler om, hendelser som Johannes i egenskap av en Jesu disippel må ha hørt og sett. Ved ett tilfelle ble Jesus stadig mer populær. Men familien hans syntes at han gikk for langt. De kom og spurte etter ham. Akkurat da befant Jesus seg i et proppfullt hus der han forkynte og underviste. Da noen nevnte for ham at familien hans sto utenfor, svarte han: «'Hvem er min mor og mine søsken?' Og han så på dem som satt omkring ham, og sa: 'Se, her er min mor og mine søsken! For den som gjør Guds vilje, er min bror og søster og mor'» (Mark 3,33-35).

Det virker underlig at Jesus kaller dem som sitter der og lytter til ham, for mennesker som gjør Guds vilje. Ut fra vårt synspunkt og tankesett gjorde de jo ingenting! De satt bare der og så og hørte på Jesus. Likevel gir Jesus dem den store æren at han kaller dem for sin familie.

Denne fortellingen stemmer likevel helt overens med det Jesus sier i Joh 6,40: «For dette er min Fars vilje, at hver den som ser Sønnen og tror på ham, skal ha evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag.»

Å «gjøre» Guds vilje er å se på Jesus, tenke på Jesus og tro på Jesus vår Frelser. Bibelens løfte står fast: Hver den som gjør Guds vilje – hver den som tror på Jesus – har evig liv og skal bestå til evig tid.

Herre, takk for at du viser oss Jesus i ditt ord og for at du gir oss tro slik at vi stoler på ham. Bevar oss så vi alltid tenker på ham og stoler på ham. La troen som du har gitt oss, komme til uttrykk i våre liv slik at vi også kan speile din vilje i våre tanker, ord og gjerninger. Bevar oss i troen inntil du kaller oss hjem for å leve med deg for evig. Amen.